

Lausunto

20.03.2026

Asia: VN/4037/2026

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi eräistä kalastusrajoituksista Saimaalla vuosina 2026-2031

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi eräistä kalastusrajoituksista Saimaalla vuosina 2026-2031 ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Asetusluonnoksen 2§ 2 momenttiin esitämme verkkokalastuksen kieltoajaksi 15 päivästä huhtikuuta 31 päivään heinäkuuta.

Koska heinäkuun verkkokalastusrajoituksen osalta on ymmärrettävästi vastassa monenlaisia intressejä, ja näiden yhteensovittamiseksi kompromissina voisi harkita myös kuukauden 15. päivää tai viiden vuoden rajoitusjaksolla rajoituksen astumista esimerkiksi kahdeksi ensimmäiseksi vuodeksi.

Tästä kiellosta voidaan myöntää hakemuksesta poikkeus kaupallisille kalastajille, joiden kohdalla sovelletaan aiemman asetuskauden rajoitusta.

Esitämme, että selkeytetään asetustekstiin päältä suljetun rysän nielun kuvaus ("ei missään olosuhteissa muodostu aukkoa, joka on suurempi kuin 150 millimetriä"). Asetustekstissä on yhä virhe, joka kirjaimellisesti tulkittuna tekee lähes kaikista nykyisistä norppaturvallisista rysistä asetuksen vastaisia, joissa nielun estokalterin suuruus on tyypillisesti 150 mm x 260 mm. Kuvaus tulee selkeyttää siten, että nykyään yleisesti käytössä oleva estokalteri on asetuksen mukainen.

Esitämme verkonlanganpaksuuden rajoituksen yhtenäistäminen 0,17 mm koskemaan myös 60 mm tai sitä suuremman solmuvälin verkkoja.

Kannatamme asetusluonnoksen 3§ esitettyä aluelaajennusta.

Perusteluina esitämme seuraavaa.

Uusimpen tutkimustulosten mukaan saimaanorppa (*Pusa saimensis*) on oma lajinsa ja Suomen ainoa kotoperäinen nisäkäslaji, mikä lisää entisestään saimaanorpan suojeluarvoa ja korostaa Suomen vastuuta sen suojelusta. Huolimatta saimaanorpan kannan kasvusta nykyiseen yli 500 yksilöön on laji edelleen erittäin uhanalainen ja epäsuotuisalla suojelutasolla. Ilmastonmuutoksen ohella yksi merkittävimmistä uhkatekijöistä saimaanorpalle on kalastus ja siihen liittyvä pyydyskuolleisuus.

Kalastuksen ja saimaanorpan suojelun yhteensovittaminen on tärkeää ja sitä voidaan tehdä kehittämällä kalastusmenetelmiä norppaturvallisiksi sekä vähentämällä norpalle haitallisten pyydysten määrää, lyhentämällä pyyntiaikaa ja supistamalla pyyntialuetta. Saimaanorpalle erityisen haitallisia ovat kalastusverkot, jotka passiivisina pyydyksinä eivät anna mahdollisuutta valikoida saalista.

Heinäkuun saaminen verkkokalastuskiellon piiriin on tässä vaiheessa kiireellisin ja tärkein keino vähentää nuorten norppien kuolleisuutta. Norppia on takertunut myös muikkuverkkoihin, joten niihin tulee soveltaa samoja sääntöjä kuin muihinkin verkkoihin.

Verkkokalastuksen rajoittamista voidaan perustella myös eläinsuojelulla. Verkkoon takertuvan saimaanorpan kuolema on erityisen kivulias ja laki eläinten hyvinvoinnista (693/2013) kieltää aiheuttamasta tarpeetonta kipua tai kärsimystä eläimelle.

Lajin populaatiota suojeltaessa on mahdollista hyväksyä riski sivusaaliskuolleisuudesta, joka perustellaan yleisellä edulla kuten kalansaaliin tuomalla taloudellisella arvolla, huoltovarmuudella, lähiruoalla ja terveysvaikutuksilla. Tällöin kuitenkin on ensisijaisesti punnittava vaihtoehtoja kalastuksen järjestämiseksi niin, ettei saimaanorppaan kohdistuvaa sivusaaliskuolleisuutta syntyisi ollenkaan tai syntyä mahdollisimman vähän. Yleisen edun perusteella esitämme kaupallisille kalastajille mahdollisuutta hakea poikkeusta tiukennettavasta kieltoajasta eli mahdollisen heinäkuun verkkokalastusrajoitusajalta.

Katsomme, että ensisijaisesti pitää olla selvitettyinä mahdollisuudet jatkaa kalastusta muilla tavoilla kuin norpille vaaraa aiheuttavilla verkoilla. Verkkokalastuksen perusteeksi ei riitä se, että

verkkokalastus on perinne, josta on hankala luopua. Kalastusmenetelmät ja esimerkiksi erilaiset karkottimet kehittyvät jatkuvasti ja siksi selvitystyön on oltava jatkuvaa.

Osana asetusvalmistelua järjestetyissä kuulemisissa nousi esille verkonlanganpaksuuden rajoituksen yhtenäistäminen 0,17 mm koskemaan myös 60 mm tai sitä suuremman solmuvälin verkkoja. Taustakyselyissä tämä oli saanut kannatusta ja olisi siksi perusteltua ottaa mukaan asetukseen. Langanpaksuuden sijaan tulisi kiinnittää jatkossa huomiota vetolujuuteen.

Tulevina asetuskausina on harkittava nyt selvitysten kohteena olevan pakoreitin asettamista pakolliseksi ennemmin kuin rysän kaltereiden pienentämistä, sillä kalterikoon pienentäminen johtaa rysäkalastuksen kannattavuuden laskuun ja mahdollisesti sitä kautta norpalle vaarallisten verkkojen lisääntymiseen.

Härkönen Heikki

Luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri ry - Luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri